

Warszawa, 29-06-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zespół do spraw Równego Traktowania**

XI.053.3.2022.AKB

Pan

Krzysztof Śnioszek

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Szanowny Panie!

W odpowiedzi na petycję z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie zobowiązania nadawców telewizyjnych do opatrywania napisami w języku polskim wszystkich emitowanych w Polsce filmów i programów, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Rzecznik Praw Obywatelskich jest organem monitorującym w Polsce wykonanie postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych¹, której Polska jest stroną od 2012 r. Konwencja stanowi m. in., że dostępność, w tym dostępność informacyjna i do dóbr kultury, stanowi podstawę realizacji wszystkich praw tą Konwencją potwierdzonych. Mając na względzie te postanowienia, Rzecznik od lat zabiega o

---

¹ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169, ze zm.).

zagwarantowanie dostępności, m. in. programów telewizyjnych przez nadawców, w tym o zwiększenie kwoty programów objętych udogodnieniami dla osób z niepełnosprawnościami, która jest wskazana w ustawie z dnia 29 grudnia 1992 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 805, t.j. ze zm.; dalej jako: „ustawa o radiofonii i telewizji”).

Na wskazaną przez Pana kwestię zwracał uwagę również Komitet ONZ ds. praw osób z niepełnosprawnościami, który po zbadaniu pierwszego sprawozdania Polski z realizacji KPON w uwagach końcowych zalecił opracowanie jasnych i stopniowo rozwijanych obowiązków nadawców publicznych i prywatnych, w ramach ustawy o radiofonii i telewizji². Warto zwrócić uwagę, że działanie w tym obszarze zostało zaplanowane w ramach Strategii na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030³ i zakłada podjęcie przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji inicjatywy na rzecz zwiększenia udziału dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami programów telewizyjnych i audiowizualnych usług medialnych na żądanie oraz upowszechnienie w ramach programów informacyjnych i publicystycznych tzw. napisów na żywo oraz przeprowadzenie analizy możliwości wdrożenia zasady, że każda audycja produkcji własnej emitowana z napisami dla osób niesłyszących, audiodeskrypcją lub tłumaczeniem na język migowy w telewizji będzie zamieszczana w Internecie z wykorzystaniem opracowanych dostosowań na stronach WWW – w sposób zgodny z wymaganiami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062, t.j. ze zm.), tj. aktualnymi wytycznymi WCAG na poziomie AA. Wskazane działanie ma zostać wdrożone do końca 2030 r.

---

² Uwagi końcowe Komitetu ONZ pod adresem Polski, CRPD/C/POL/CO/1 z dnia 29 października 2018 r., pkt 38d, dostęp pod adresem: <https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2fPPRiCAqhKb7yhsnLFjcXmd8Ilx1hLUlxYOloInx89NMrEyKDrTPKg7T8aUMAwDVPc%2fx6%2fd5Qg%2bJxRYV2Gi33mW2TraIO6fd4KvKhcm%2b1Ckv%2bfjTTzoNs6t832> [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

³ Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030, Priorytet II, działanie 3.7. Zwiększenie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnościami, str. 159.

Należy zauważyć, że obecnie, zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji nadawcy programów telewizyjnych są obowiązani do zapewniania dostępności audycji dla osób z niepełnosprawnościami wzroku oraz osób z niepełnosprawnościami słuchu, przez wprowadzanie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, tak aby co najmniej 50% kwartalnego czasu nadawania programu, z wyłączeniem reklam i telesprzedazy, posiadało takie udogodnienia. W ustępie 2 tego artykułu wprowadzono upoważnienie dla Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji do wydania rozporządzenia obejmującego rodzaje stosowanych udogodnień oraz udział poszczególnych rodzajów tych udogodnień w łącznym czasie nadawania.

Rzecznik Praw Obywatelskich monitoruje podejmowane działania na rzecz zapewnienia dostępności przekazów audiowizualnych dla osób z niepełnosprawnościami. Do Rzecznika Praw Obywatelskich skierowano liczne skargi w związku z brakiem dostępności przekazywanych informacji dotyczących wprowadzanych obostrzeń w ramach pandemii COVID-19. Z tych względów Rzecznik Praw Obywatelskich skierował liczne wystąpienia do Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji⁴, Ministra Zdrowia⁵ czy Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych⁶. W odpowiedzi na kierowane przez Rzecznika postulaty podjęto interwencje w zakresie dostosowania przekazu medialnego do możliwości i oczekiwań osób z różnymi ograniczeniami, w tym osób głuchych, dostosowania stron internetowych instytucji rządowych do odbioru przez osoby głuche oraz natychmiastowego rozwiązania problemów z dostępem osób głuchych do

---

⁴ Wystąpienie RPO do Przewodniczącego KRRiT z 23 listopada 2021 r. dostępne pod adresem: https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wystapienie_KRRiT_23.11.2020.pdf [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

⁵ Wystąpienie RPO do Ministra Zdrowia z 25 marca 2020 r. dostępne pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wyst%C4%85pienie%20do%20Ministra%20Zdrowia%20w%20sprawie%20infolinii%20NFZ%2C%2025.03.2020.pdf> [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

⁶ Wystąpienie RPO do Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych z 17 marca 2020 r. dostępne pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wyst%C4%85pienie%20do%20Pe%C5%82nomocnika%20Rz%C4%85du%20ds.%20Os%C3%B3b%20Niepe%C5%82nosprawnych%20ws%20g%C5%82nych%2C%2017.03.2020.pdf> [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

podstawowej opieki zdrowotnej i całodobowego ich dostępu do infolinii medycznych oraz wprowadzenia jednolitych zasad dla ośrodków szkolno-wychowawczych⁷.

Szereg istotnych działań korespondujących z przedstawionym przez Pana problemem miało zostać podjętych w ramach wdrażania dyrektywy o usługach audiowizualnych⁸. W trakcie prac nad projektem ustawy wdrażającym dyrektywę 2018/1808, Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie potrzeby dążenia do rzeczywistego zapewnienia dostępności materiałów audiowizualnych⁹. Celem wdrażanej dyrektywy jest, aby dostawcy usług medialnych aktywnie poszukiwali sposobów udostępniania treści osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności z niepełnosprawnością wzroku lub słuchu. Wymagania dostępności powinny być spełniane stopniowo i w sposób ciągły, z uwzględnieniem charakteru usług i nie dających się uniknąć przeszkód, które uniemożliwiają pełną dostępność. Dnia 1 listopada 2021 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o radiofonii i telewizji¹⁰. W ramach nowelizacji przyjęto szereg postulowanych przez Rzecznika rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W ustawie nowelizującej wprowadzono też obowiązek nadawców do przedkładania Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji sprawozdań z wykonywania obowiązku zapewnienia odpowiedniego poziomu udostępnianych

---

⁷ Zgodnie z informacją przedstawioną przez Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych dostępną pod adresem:

<https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Odpowied%C5%BC%20Paw%C5%82a%20Wd%C3%B3wka%20C%2025.03.2020.pdf> [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1808 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) ze względu na zmianę sytuacji na rynku (Dz. U. UE. L. z 2018 r. Nr 303, str. 69).

⁹ Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 29 grudnia 2020 r. dostępne pod adresem:

<https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wyst%C4%85pienie%20do%20Ministra%20Kultury%20Dziedzictwa%20Narodowego%20i%20Sportu%20-%20dyrektywa%20o%20us%C5%82ugach%20audiowizualnych%20C%2029.12.2020.pdf> [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

¹⁰ Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz ustawy o kinematografii (Dz. U. z 2021 r. poz. 1676).

audycji z udogodnieniami. Sprawozdanie dotyczące dostępności wszystkich programów telewizyjnych i usług medialnych będzie przekazywane Komisji Europejskiej. KRRiT otrzymała również dodatkowe uprawnienia w postaci prowadzenia punktu kontaktowego ds. dostępności usług medialnych dla osób z niepełnosprawnościami wzroku oraz słuchu. Od 1 listopada 2021 r. można zgłosić się do KRRiT, aby uzyskać informacje dotyczące dostępności programów oraz złożyć skargę na brak dostępności programów. Dzięki temu mechanizmowi będzie można informować o wszelkich nieprawidłowościach związanych z dostępnością i dążyć do ich eliminacji.

Jednocześnie chciałabym zauważyć, że Rzecznik przedstawił też swoje uwagi odnośnie do projektu rozporządzenia w sprawie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami wzroku oraz słuchu w programach telewizyjnych¹¹ - z uwagi na liczne wątpliwości co do treści projektu rozporządzenia, Rzecznik Praw Obywatelskich zdecydował się na skierowanie w dniu 13 marca 2022 r. wystąpienia do Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji¹². Rozporządzenie zostało wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 18a ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji w dniu 13 kwietnia 2022 r.¹³ W ocenie Rzecznika projektowane, a następnie przyjęte przepisy rozporządzenia, wydają się odwracać wcześniej obrany kierunek dążenia do zapewnienia pełnej dostępności przekazów audiowizualnych. Obawy Rzecznika wzbudziło m.in. zamieszczenie jednej wspólnej kwoty napisów dla niesłyszących oraz tłumaczenia na polski język migowy, co nie uwzględnia zróżnicowania społeczności osób głuchych i słabosłyszących pod względem języka, jakim się porozumiewają. Rzecznik zwrócił także uwagę na potrzebę doprecyzowania obowiązku informowania o audycji z

---

¹¹ Komunikat na stronie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji dostępny pod adresem: <https://www.gov.pl/web/krrit/projekt-rozporzadzenia-krrit-w-sprawie-udogodnien-dla-osob-z-niepelnosprawnościami-w-programach-telewizyjnych> [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

¹² Tekst wystąpienia dostępny pod adresem: <https://sprawy-generalne.brpo.gov.pl/index.php?sprawa=15597> [dostęp: 21 czerwca 2022 r.].

¹³ Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w programach telewizyjnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 982)

udogodnieniami, która jest emitowana równolegle z tą samą audycją bez udogodnienia na bardziej popularnym kanale.

Mam nadzieję, że przedstawione wyjaśnienia okażą się pomocne. Chciałabym jednocześnie zapewnić, że Rzecznik Praw Obywatelskich będzie monitorował podejmowane działania na rzecz zapewnienia dostępności treści audiowizualnych, a także formułował zalecenia w celu wypracowania regulacji zapewniających możliwie pełną implementację postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Łączę wyrazy szacunku

Magdalena Kuruś

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/